

Ήταν 18 Οκτωβρίου 1981 και είχε έρθει η ώρα της Αλλαγής και του ΠΑΣΟΚ: Πήρε 48,06% των ψήφων και 172 έδρες, έναντι 35,86% της ΝΔ και 115 εδρών, ενώ τις υπόλοιπες 13 κέρδισε το ΚΚΕ με 10,93%. Άλλο κόμμα δεν πέρασε τις πύλες της Βουλής σ' εκείνες τις εκλογές. Πέρασαν όμως τις πύλες του Ευρωκοινοβουλίου ένας του ΚΚΕ εσωτ. κι ένα της ακροδεξιάς ΕΠΕΝ. Οι πρώτες ευρωεκλογές στην Ελλάδα έγιναν ταυτόχρονα με τις εθνικές. Τις υπόλοιπες από τις 24 έδρες μοιράστηκαν δέκα το ΠΑΣΟΚ, εννιά η ΝΔ και τρεις το ΚΚΕ.

Η άνοδος των σοσιαλιστών στην εξουσία συνοδεύτηκε με έμπρακτους περιορισμούς στην αστυνόμευση της ελεύθερης γνώμης, μεγαλύτερη ελευθερία στην έκφραση και διευκόλυνση της συνδικαλιστικής δράσης. Τα πράγματα οδηγήθηκαν σε αυτό που ο λαός περιέγραψε με τη φράση «επί ΝΔ υπήρχε αυταρχικό κράτος, επί ΠΑΣΟΚ δεν υπάρχει κράτος».

Αποτέλεσμα ήταν να θεσπιστεί το περιβόητο «άρθρο 4» που έβαζε περιορισμούς στη λήψη αποφάσεων για απεργία (3 Ιουνίου 1983). Καταργήθηκε στην πράξη από τους συνδικαλιστές, καταργήθηκε και τυπικά μερικά χρόνια αργότερα (22 Οκτωβρίου 1987). Με νομοσχέδιο που κατατέθηκε στη Βουλή (30 Απριλίου 1983), αναγνωρίστηκε η εθνική αντίσταση, ενώ τα μέτρα συμφιλίωσης επέτρεψαν στον εξόριστο στη Σοβιετική Ένωση αρχηγό του Δημοκρατικού Στρατού, Μάρκο Βαφειάδη, να επιστρέψει στην Ελλάδα (26 Μαρτίου 1983), όπως και άλλοι κομμουνιστές που είχαν καταφύγει στις χώρες του «υπαρκτού σοσιαλισμού».

Η κυβέρνηση επιδίωξε να τονώσει την οικονομία με την ενίσχυση του συνεταιριστικού κινήματος τόσο στον αγροτικό τομέα όσο και στον χώρο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Μάλλον δεν τα κατάφερε, παρά την υπέρμετρη χρηματοδότηση. Όμως, το προστατευτικό χέρι της πολιτείας απλώθηκε σ' ολόκληρη τη χώρα καθώς ξεκίνησαν να υλοποιούνται οι δεσμεύσεις για το ΕΣΥ, το Εθνικό Σύστημα Υγείας. Ο κηρυγμένος εναντίον της ΕΟΚ, Ανδρέας Παπανδρέου, βρέθηκε να προεδρεύει το δεύτερο εξάμηνο του 1983, ενώ η Κοινότητα για μια στιγμή έφτασε στα πρόθυρα της διάλυσης. Ο Έλληνας πρωθυπουργός μιλούσε για την επερχόμενη πάλη Βορρά Νότου (πλούσιων και φτωχών χωρών) και για την ανάγκη να ανταποκριθεί η Ευρώπη στην τεχνολογική πρόκληση.

Στο νεοδημοκρατικό στρατόπεδο, η εκλογική ήττα επέφερε αλυσιδωτές αντιδράσεις: Ο Γεώργιος Ράλλης παραιτήθηκε από αρχηγός του κόμματος και, στη θέση του, εκλέχτηκε ο Ευάγγελος Αβέρωφ (9 Δεκεμβρίου 1981), που, με τη σειρά του, παραιτήθηκε παραχωρώντας την αρχηγία στον Κωνσταντίνο Μητσοτάκη, την 1^η Σεπτεμβρίου 1984. Οι μεθοδεύσεις του

νέου αρχηγού σχεδόν εξανάγκασαν τον Κωνσταντίνο Στεφανόπουλο να αποχωρήσει από το κόμμα, ακολουθούμενος από μικρή ομάδα βουλευτών.

Στις 10 Μαρτίου 1985, λίγο πριν από τη λήξη της θητείας του, ο Κωνσταντίνος Καραμανλής παραιτήθηκε από πρόεδρος της Δημοκρατίας, μπροστά στη διαφαινόμενη συρρίκνωση των προεδρικών εξουσιών με τη συνταγματική αναθεώρηση που προωθούσε η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ. Στη θέση του εκλέχτηκε ο Χρήστος Σαρτζετάκης (29 Μαρτίου), ενώ προκηρύχθηκαν εκλογές για την αναθεωρητική Βουλή. Έγιναν στις 2 Ιουνίου 1985 κι έδωσαν στο ΠΑΣΟΚ 45,82% και 161 έδρες, στη ΝΔ 40,85% και 126 έδρες, στο ΚΚΕ 9,89% και δώδεκα έδρες και στο ΚΚΕ εσωτ. 1,84% και μια έδρα.

Μέσα από τα γεγονότα του «βρόμικου 1989» και στο κλίμα των αντεγκλήσεων και των αλληλοκατηγοριών, από το πλήθος των κομμάτων που διεκδίκησαν την ψήφο του ελληνικού λαού, ξεχώρισαν οι πολιτικές δυνάμεις της ΝΔ, του ΠΑΣΟΚ, του Συνασπισμού που προήλθε από τη συνεργασία του ΚΚΕ με τα άλλα κόμματα και κινήσεις της Αριστεράς, της ΔΗΑΝΑ (Δημοκρατικής Ανανέωσης) που προήλθε από τη διάσπαση της ΝΔ υπό τον Κωνσταντίνο Στεφανόπουλο και των Οικολόγων Εναλλακτικών που προήλθε από συνεργασία αριστερών συσπειρώσεων με την ομοσπονδία οικολόγων.

Οι πρώτες εκλογές έγιναν στις 18 Ιουνίου 1989 και δεν αναδείξανε νικητή: Η ΝΔ κέρδισε το 44,37% των ψήφων και 144 έδρες, το ΠΑΣΟΚ 39,10% και 125 έδρες, ο Συνασπισμός 13,01% και 29 έδρες και η ΔΗΑΝΑ 1,01% και μια έδρα. Με αιτιολογία την κάθαρση, ΝΔ και Συνασπισμός συγκυβέρνησαν με πρωθυπουργό τον Τζαννή Τζαννετάκη ως τον Νοέμβριο, οπότε ξανάγιναν εκλογές. Ως τότε, με σημαία τις «αποχρώσεις ενδείξεις» του προέδρου του Συνασπισμού, Νίκου Κωνσταντόπουλου, είχαν προλάβει να στήσουν κατηγορητήριο εναντίον του Ανδρέα Παπανδρέου, του Μένιου Κουτσόγιωργα και του Δημήτρη Τσοβόλα και να τους παραπέμψουν σε Ειδικό Δικαστήριο με πρόεδρο τον Β. Κόκκινο. Ο Ανδρέας Παπανδρέου δικάστηκε «ωσει παρών». Δεν τόλμησαν να τον καταδικάσουν. Ο Μένιος Κουτσόγιωργας πέθανε στη διάρκεια της δίκης. Αναγκαστικά, μια κι έπρεπε να υπάρξει «κάθαρση», την πλήρωσε ο πανθομολογούμενα αθώος Δημήτρης Τσοβόλας που καταδικάστηκε και εξέτισε την ποινή του στη φυλακή.

Το αποτέλεσμα της αναμέτρησης στις 5 Νοεμβρίου 1989 έδωσε στη ΝΔ 46,19% και 148 έδρες, στο ΠΑΣΟΚ 40,67% και 128 έδρες, στον Συνασπισμό 10,97% και 21 έδρες, ενώ η

ΔΗΑΝΑ δεν εξέλεξε βουλευτή αλλά στο κοινοβούλιο μπήκαν για πρώτη φορά οι Οικολόγοι Εναλλακτικοί με 0,58% και μια έδρα. Συμφωνήθηκε Οικουμενική κυβέρνηση, στηριγμένη στα τρία κόμματα με εξωκοινοβουλευτικό πρωθυπουργό τον οικονομολόγο Ξενοφώντα Ζολώτα και... αξιωματική αντιπολίτευση τη μοναδική βουλευτίνα των οικολόγων! Έζησε πέντε πολυτάραχους μήνες και τρεις μέρες.

(Εικόνες, 16.9.007) (τελευταία επεξεργασία, 8.7.2009)